

פניני הפרשה

ויקהל

עלון מס' 976

שנה כ' התשע"ט

052-7654216 נידד: 7654216@gmail.com

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

נשיאות לב

ויבואו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אותו הביאו את תרומת ה' – רבנו האור החיים הקדוש מתייחס לכפילות הקיימת בפסוקים אלו ביחס לתיאור האנשים שהביאו את תרומת ה' – גם "אשר נשאו לבו", וגם "אשר נדבה רוחו אותו"?

ומסביר האור החיים כי יש שתי דרגות במתנדבים, האחד הוא המתנדב ברצון נפשו כפי יכולתו וערך ממונו, ולזה יקרא "נדבה רוחו", מעלתו גדולה, אך יש מדרגה גבוהה מזו והיא "נשאו לבו" – המתנדב יותר מיכולתו מגודל טוב לבו. הרצון שלו נושא אותו להיות כעשיר הנותן סכום גבוה מיכולותיו. ולזה אמר כי בישראל נמצאו שני סוגים הנזכרים, ופתח במעולה שבשניהם.

על פי הבחנה הזו, מסביר האור החיים גם את הפסוקים הבאים. אלו ש"נשאם לבם" הביאו את תכשיטי הנשים – דבר שאדם אינו מוותר עליו בקלות. לאחר מכן מוזכרים תורמי הזהב – המתכת היקרה, לאחר מכן תורמי החומרים היקרים – את שני אלו התורה מכנה "איש", לאחר מכן יש "כל מרים" המביאים את החומרים היותר מצויים "כסף ונחשת", ובסוף את מביאי עצי השטים.

בהקשר זה, מסופר כי פעם נסע הגאון רבי רפאל ברוך טולידנו זצ"ל ממרוקו לכפר נידח. כשהגיע לכפר הזדעזע. החורף היה בעיצומו, והתושבים היהודים היו לבושים בלויי סחבות, מבלי בגדים חמים להתגונן כראוי מפני הקור. מיהר הרב לעירו, והחל באיסוף תרומות לקניית אריגים חמים לתושבי הכפר כדי שיתפרו בגדים מתאימים להם ולילדיהם, אך בדיוק באותו זמן היה מחסור גדול בסחורות, ולא היתה אפשרות להשיג בדים ובגדים למשלוח לאותו כפר. התפלל הרב וביקש מהקב"ה שישלח עזרו מקודש. בתוך כך, נקרא רבי רפאל ברוך למושל, שם התברר לו כי מפאת מצב החירום נאסר גם איסוף כספים, ומישהו הלשין על הרב שהפר את האיסור. בא הרב אל המושל ובכיסו כל הכסף שאסף. פנה אליו המושל ואמר: אתה רבם של היהודים? איך אתה פועל נגד תקנות המדינה?! הוציא הרב את כל הכסף, והניחו על שלחן המושל, תיאר לפניו את העניות האיומה באותו כפר שתושביו קופאים מקור, והוסיף: "אם אינני רשאי לקנות בגדים עבורם, ידאג להם המושל שהרי הם נתיניו והם במצוקה גדולה". המושל שסבר בתחילה כי התרומות נאספו לצרכי קהילתו של הרב, השתומם כששמע את המטרה, והתרגש מאד מדברי הרב ופטרו לשלום, ובנוסף הפעיל את קשריו בקרב הסוחרים להשיג את כל הכמות של האריגים. הודה רבי רפאל ברוך לקב"ה בתשבחות והלל שזיכחו לסייע לנזקקים אלו. בזכות שהשתמש רבי רפאל לא רק בנדיבות לב אלא גם בנשיאת הלב, השלים הקב"ה את הפצו לסייע לעניים ולהלבישם בגדים כפי הצורך.

עצה טובה	לא תהו בראייה
<p>כדי להרגיש שמחה וסיפוק תמידיים, כדאי להתרגל להודות לה' על כל דבר. כשאדם רגיל בהודיה, הוא נותן אל לבו בכמה טוב ושפע הוא מוקף. (ספר "יד בתשובה").</p>	<p>דמעות תפקידן לשמור על לחות העין, לשמור עליה נקיה מאבק מחיידקים ומרעלים, ולמנוע חיכוך בין העפעפיים וגלגל העין. הדמעות הן גם מקור לחמצן לקרנית, שאין בה כלי דם היכולים לספק חמצן. וכן הן יוצרות משטח אופטי חלק על פני הקרנית, החיוני לראייה תקינה.</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סערון זצ"ל

"צריך האדם לזהר אפילו מעברות קלות, שהקלות מביאות אותו לחמורות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שכך דרכו של היצר הרע שאינו אומר לאדם בתחילה לך עבוד עבודה זרה או עשה עוון זנות וכיוצא בזה, אלא בתחילה מכשילו בעוון קל וכשהוא נשמע לו מכשילו בחמור ממנו וממשיך ועולה בחומרת העונות עד שמכשילו בעברה גדולה כמו עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים ואינו מרגיש".

(מגיד חדשות ח"ט דרוש נ"ב)

ואת מנורת המאור (לה יד)

יש לדקדק, מדוע לעיל בפרשת כי תשא (ל"א ח') כשמונה את כלי המשכן נאמר "ואת המנורה הטהורה ואת כל כליה" וגו', ולא נאמר את מנורת המאור. ויש לומר שמכיון שמנה כאן בנדבת ישראל שהתנדבו גם שמן למאור, והיה מוכרח לפרש מטרת השמן שלא נחשוב שהיה לאכילה או לשימוש אחר כיו"ב, לכן פירש במנורה שהיתה למאור דומיא דהשמן. מה שאין כן לעיל שלא הזכיר השמן לא הוצרך לפרש. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

את הבושם ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטורת הסמים (לה. כח)

כתב רבנו אברהם אבן עזרא ע"ה: "והנה דבר גדול היה שנמצא שמן למאור ביד הנשיאים אחר חודשים רבים שיצאו ממצרים". ואפשר שבגלל עמוד האש שהלך לפני מחנה ישראל "להאיר להם ללכת יומם ולילה" (שמות יג, כא), לא הוצרכו להשתמש בשמן למאור. (חן בשפתותיך, בת"י).

נקודת חן / עובדיה חן**קדושה מסלקת טומאה**

על אוזני מה לומר. אך כעת בבוא איש קדוש כמוך לגבולי, לא יכול היה השד לסבול עוצם קדושתך, וחמק עבר ממני ואינני יודע להשיב מאומה".

נמצינו למדים שקדושה וסיטרא אחרא אינם מסוגלים לדור בכפיפה אחת, וכשמגיעה הקדושה יפוצו ויתפרדו כל חילות הס"מ וגונדא דיליה.

לפיכך, כשראה דוד אסון כה נורא מתחולל ומאה אנשים מישראל נקטפים ל"ע בכל יום, חקר והבין ברוח קדשו שאין זה מפגעי טבע רגילים אלא בודאי הפורענות באה בעקבות התגברות הכוחות השליליים בבריאה. מה עשה? עמד והתקין לברך מאה ברכות בכל יום. הברכות שמוציא האדם מפיו עם אזכרות ה', יוצרות השראה של קדושה עליו על מאכליו ועל כל סביבתו, וכשיש קדושה כוחות הסטרא אחרא בטלים מאליהם. כנאמר "בכל המקום אשר אזכיר את שמי - אבוא אליך וברכתיך" (שמות כ, כ). והוא תיקון בכל מצב קשה להמתיק הדינים ולהעביר את רוע הגזירה.

ואמנם - סייג ראש ישיבת פורת יוסף בהספדו - מתי יש כח בברכות לתקן? דוקא כאשר האדם מברך מאה ברכות כתיקונן, מלה במלה, בכוונה פשוטה.

"רבותי!" - זעק הרב צדקה בהתרגשות רבה - "אם סגולה זו כבר הוכיחה את עצמה בימי דוד המלך ע"ה, למה לא ניאחז בה גם אנחנו, מדוע לא נדאג לכך שמאה הברכות שלנו תהיינה מתוקנות כראוי!?"

"חלילה לי מלחשוך את ישראל קדושים שאינם מברכים, אבל כמה מאתנו זהירים ויודעים כיצד מברכים כהלכה?!"

בחורף שנת תשד"מ, עלה שמי שחק הגאון הצדיק רבי ישראל אבוחצירה זצ"ל הבאבא סאלי. בהלוייה הגדולה, קשר עליו מספד תמרורים הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל (הובאו דבריו ב"הגדת קול יהודה"), ועורר את העם לפשפש במילי דברכות. בין השאר הזכיר דברי רב נטרונאי ריש מתיבתא דמתא מחסיא שהובאו בטור אורח חיים (סימן מ"ו) שבימי דוד המלך ע"ה היו מתים בכל יום מאה נפשות מישראל ולא היו יודעין על מה היו מתים, עד שחקר דוד והבין ברוח הקודש ותיקן להם לישראל שיברכו מאה ברכות בכל יום, כמרומוז בפסוק (שמואל ב' כג, א) 'נאום הגבר הוקם על' בגימטריה 100.

עמד הגר"י ושאל איזה כח יש בברכות שגרם לעצירת המגיפה?

והסביר על פי המסופר בחזיונות רבי חיים ויטאל זצ"ל שפעם אחת נודע לו על שייח' ערבי שהתגורר בהרי צפת, שיודע לגלות לכל אדם צפונות לבו ומסתרו בדיוקנות נפלאה. ויתמה מאוד על זה, ויאמר אסורה נא ואתה על קנקנו - לדעת אם ידיעה זו באה אליו מכח הטומאה או מכח הקדושה.

יום אחד קם ועלה אליו. והנה, כאשר היה במרחק מה מביתו, יצא לקראתו השייח' בכבוד גדול. ויהי הדבר לפלא בעיני הרב, איך זה יודע השייח' את ערכו ואת בואו. לשאלת השייח' מדוע בא אליו, ענה מהרח"ו: "באתי כדרך כל אנוש, כדי שתגלה לי הנסתרות".

פרש הישמעאלי ידיו לצדדים והתוודה: "וכי כבודו חושב שאני יודע מעצמי הנסתרות? לא ולא! כל ידיעותי באות על ידי שד פלוני שיושב לצדי ולוחש

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

ארץ חמדת אבות

"יאמין לי כבדו", הצטדק המשולח, "שאני מספר כאן דברים כהוייתם על המתרחש כיום בארץ הקודש, ואין סטיה כלשהי מן האמת בכל פרט שאמרתי".

"אם כך הדבר", הרעים הנצי"ב בקולו, "הנך נוהג כאן כדרך שנהגו המרגלים במדבר. אף הם סיפרו לעם את האמת, כפי שראו בעיניהם במשך ארבעים הימים שתרו את הארץ, שאילולא כן, לא קראה להם התורה "מרגלים", אלא "שקרנים". ואף על פי כן נענשו על דבריהם בכל חומר הדין, ככתוב: "וימותו האנשים מוציאי דיבת הארץ רעה במגפה לפני ה'" (לקמן יד, לז). עלינו ללמוד איפוא מוסר השכל מפרשת המרגלים ולרחוש אהבה ללא מיצרים לארץ אבותינו, כאם האוהבת את בניה בלא גבול ובלא תנאי, אשר לעולם לא תדבר בגנותם באזני זרים..."

מעשה במשולח מארץ ישראל שנודמן לעיר וולוז'ין, מקום מושבו של רבי נפתלי צבי יהודה ברלין זצ"ל, המכונה "הנצי"ב מוולוז'ין". הגאון קיבל את המשולח בסבר פנים יפות, ערך לפניו שולחן מלא כל טוב ועמד שעה ארוכה לשמשו במאכל ובמשקה, כשפיו ממלמל בהתרגשות שוב ושוב: "זכות היא לארץ יהודי מארצנו הקדושה!".

בתום הסעודה, קיים הנצי"ב את הכתוב "שאלו שלום ירושלים" (תהלים קכב, ו), והתעניין אצל המשולח על הנעשה בארץ הקודש בגשמיות וברוחניות. נאנח האיש אנחה כבדה, והחל מספר בגנות הארץ ותושביה.

קם הנצי"ב ממקומו וקרא בנימת זעם כלפי אורחו: "עצור נא בדבריך, כי אין ברצוני לשמוע דיבת הארץ רעה!".

☺ זה לא חוק! ☺

פעם אחת נסעו יחד ברכבת החפץ חיים והאדמו"ר ה"אמרי אמת" מגור זי"ע. הסידי גור שידעו אודות נסיעתו של רבם, צבאו בהמוניהם בכל עיר ועיירה שבהן נעצרה הרכבת, מצפים בדריכות לרגע שבו יוכלו לחזות בפני רבם הנערץ.

בכל פעם בה התקרבה הרכבת לתחנה, היה האדמו"ר קם ממקומו, נעמד ליד החלון ומנופף בידו לשלום לחסידים הנלהבים. ואילו החפץ חיים נשאר יושב במקומו. כשנוכח בכך האדמו"ר פנה אליו ושאלו: "מפני מה כבודו אינו ניגש אל החלון, כדי לומר שלום לאנשים העומדים ומצפים לו שם?". נענה החפץ-חיים: "חוששני מדברי המשנה באבות (ד, כא): "הקנאה והתאוה והכבוד – מוציאים את האדם מן העולם".

החזיר לו האדמו"ר מגור: "כדאית היא מסירות נפש למען כלל ישראל, גם על עניין התאוה והכבוד..." חייך החפץ-חיים וניגש אל חלון הרכבת...

☺ חוק חוק לא... ☺

יש מקומות שלמנהיג אין לחוש לגאווה...

מחפשים את האוערות – אצלנו!

"אוערותינו"

וטועמים עונג שבת אמיתי!!!

הספר 'אוערותינו' לוקח את הקורא למסע אל אוערות התורה לאור חידושיהם ולקחייהם של רבותינו הספרדים, שזור בסיפורים ומשלים

ניתן להשיג בישיבת כסא רחמים

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: האם "גזל שינה" הוא בכלל לאו דלא תגזול, הרי אינו נוטל ממנו כלום?
תשובה: עיין בפרקי דרבי אליעזר (פי"ב): מה עשה הקב"ה ברא שינת חיים, ואדם שוכב וישן והוא מזונו ורפואתו וחיים לו ומנוחה לו, שנאמר "ישנתי אז ינוח לי". ובחובות הלבבות שער יחוד המעשה (פ"ה) כתב: השינה יותר טובה מן המזון ושומרת בריאותך ומחזקת גופך יותר מן המאכל והמשתה. ע"ש. ואין לך גזל גדול מזה. והוא בכלל הגזל הבלתי נגלה שהזכיר במסלת ישראלים (פי"א). וידוע שהאר"י ז"ל כתב שאם אדם מנדד שינה מעיניו לילה אחד ולומד, מתקן כרת אחת. ואכמ"ל.

שאלה: במסגרת "מפעל תרי"ג מצוות", אנו עמלים עתה על עריכת ספר תרי"ג מצוות לילדי ישראל, שבו נשתדל להאיר את המצוות באופן הנוגע לצעירים. והסתפקנו בנוגע לילד שבמהלך מריבה עם חברו נוטל אחד מחפציו, אם עבר בזה על לאו דלא תגזול, או שעבר על לא תגנוב, כיון שמסתבר שאם אדם גדול כמו אביו או רבו יראו את המעשה הוא יפחד מהם?
תשובה: גם הגזלן בפרהסיא מסתבר שאם יראוהו אנשים רבים (שיעידו עליו בב"ד) או שוטרים וכיוצא יפחד מהם, ואפילו הכי גזלן הוי.

שאלה: אדם שגזל ויודע שמחלו לו, האם צריך להשיב הגזלה?
תשובה: לא. רק לצאת ידי שמים.

שאלה: הממתין לרופא, ובחדר ההמתנה מונחים עיתונים לקריאה עם תמונות לא צנועות, האם כדאי שיעלים את העיתונים הללו וישליכם לפח מבלי שיראו?
תשובה: לא יגע בהם, כי די שפעם אחת יראו אותו ויעשה חילול השם. יכסה אותם בעתונים נקיים. ואם יעלים – לפעמים גורם לחילול השם או יותר גרוע מזה.

שאלה: יש מקומות בארה"ב, שלאחר שהיטת הבהמה יורה הגוי בראש הבהמה כדי לזרוז את מותה, האם זה מוריד מכשרות השחיטה?
תשובה: צריך לברר מהרבנים שם. יש להניח שאם נשחטה כדת אין בעיה, וכמו שהתירו הפוסקים להכות על ראש העוף וכו' (עיין להרמ"א ביו"ד סי' כ"ג סעיף ה').

שאלה: מדי פעם אני נקרא על ידי איזה יהודי לשחוט לו בהמות בכפרי הבדואים, כשהתנאי עם הערבי הוא כי הבהמה תילקח על ידי היהודי אך ורק אם תימצא בכשרות חלק. בפעמים האחרונות, בעת הבדיקה החל הערבי ששחטנו אצלו לקרוא פסוקי תיפלה מהקוראן, כביכול בזכות תיפלתו הבהמה תהיה חלק. גם כאשר הבדיקה הראתה כי הבהמה כשרה למהדרין, הוא צעק בזכות הקוראן. האם יש בזה חשש כל שהוא?
תשובה: אין שום חשש, שיהא כדמיונו.

שאלה: מדוע בהלכות שחיטה וטריפות, גם אנחנו הספרדים שקיבלנו הוראות מרן, מחמירים הרבה כדברי הרמ"א?
תשובה: בעניני אכילה רצו להתקדש אליבא דכולי עלמא (עיין תוס' שבת יב:).

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל
להצלחת משפחת בניטה ה"ו